

EL REFLEX DE L'OMBRA

El cine ens ha transformat la mirada. És probable que en el segle passat, quan el món era estàtic davant dels ulls, la gent miràs d'una manera diferent. D'ençà que els nostres somnis —o malsons— es poden reflectir contra una paret en blanc o poden lliscar damunt la superfície d'una pantalla, res no ha estat igual. Una de les imatges mítiques del cine se la devem a Murnau: l'ombra deformada, amenaçadora, de Nosferatu es projecta en les parets d'una habitació on dorm, confiada, la dona que ell estima amb una desesperació que causarà la destrucció del pobre vampir. Tal vegada sense voler, Murnau va filmar una metàfora del cine bella i terrible. Tot un personatge, Friedrich Wilhelm Murnau. És curiós, però quasi no sabem si realment va existir. Com d'Homer, com de Shakespeare, només tenim pistes vagues del seu pas pel món. Per començar, Murnau no nomia Murnau, sinó que el seu llinatge era Plumpe. De les nou pel·lícules que va rodar a Alemanya, segons diuen les cròniques amb molt d'èxit, abans de *Nosferatu, el vampir* l'any 1922, no se'n coneix més que una. Les tres següents també s'han perdudes. Alguns diuen que sota el nom de Max Sreck, el protagonista de *Nosferatu*, s'amaga el mateix Murnau. Se'n va a Estats Units com a autor de prestigi i les pel·lícules que fa no tenen la més mínima repercussió. Fins i tot les circumstàncies de la seua mort s'ha convertit en objecte morbós de polèmica entre especialistes —especialistes en morbositats, per descomptat—: que si tenia el cap ficat entre les cames del criat filipí que conduïa el cotxe, que si era el criat qui tenia el cap entre les cames del director... en fi, beneitures poca-solta. Només tenim una certesa: el temps ha fet que les seues pel·lícules esdevinguin obres inqüestionables. I estic pensant, fonamentalment, en *Sunrise (Albada)* i, també, intent rescatar dels calaixos de la memòria algunes imatges disperses, retalls intuïts de *Tabú*, el seu testament filmat l'any 1930, que record haver vist ja fa tant de temps que dubt si és de veres o si és el reflex imaginat d'una ombra que tots hem coincidit a posar-li el nom de Friedrich Wilhelm Murnau.

MANEL-CLAUDI SANTOS

¿PROU DE SOSPIRS, QUE VÉNGUI L'ALEGRIA!

UN MATRIMONI FELIÇ?

Que Kenneth Branagh és un monstre de la pantalla (sé cert que els meus ulls pecadors el veuran situar-se a l'alçada d'un Anthony Hopkins) és fàcil comprovar-ho en la recent adaptació de la comèdia, farcida de tots els tòpics més comuns del gènere, *Much ado about nothing*, que per aquí es titula *Mucho ruido y pocas nueces* (els qui complim la llei, i per tant, som bilingües, podem, si més no, llegir-la, convertida en *Molt soroll per res*, en traducció, excel·lent, de Salvador Oliva), una obra de William Shakespeare, de per devers l'any 1600. Una obra menor, d'aquelles que potser es veia obligat a escriure per elements raons alimentícies. És una peça plena d'encant, de gràcia, i d'amor a la vida, sense a penes complicacions estructurals i de fàcil comprensió. Tòpics, sí, però, tant en el cas de Shakespeare